

կան են : Այս պատճառաւ կենցաղագէտ անձինք մեծ կարեւորութիւն չեն ընծայեր այսպիսի պաշտօնական խօսքերուն . մանաւանդ երբ կը տեսնեն թէ վեհապետաց այս խօսքերը չեն համաձայնիր իրենց գործոցը հետ . այսինքն մէկ կողմանէ խաղաղութիւնը հաստատուն պիտի մնայ , պատերազմի վախ չկայ կը քարոզեն և միւս կողմանէ զինուորական մեծամեծ պատրաստութիւններ կը ընեն :

Աստիճայ ազդեցիկ խորհրդանոցին մէջ մասնաձողով մի հաստատուած էր , որ կառավարութեան կողմանէ առաջարկուած զինուորական օրէնքը քննէ և իւր դատողութիւնը յայտնէ : Այս առաջարկեալ օրէնաց համեմատ կառավարութիւնը 800 հազար զինուոր կը պահանջէր : Աստիճայ ապահովութեանը համար սակայն մասնաձողովը չափազանց կը զանգուշայտ թիւր և կուգէր նուազեցնել զայն : Արտաքին գործոց պաշտօնային մասին ալ Պայտի երկար տեւանախօսութիւն մի ընելով յիշեալ մասնաձողովին մէջ զիւրութեամբ համոզեց զնա թէ պէտք է որ կառավարութեան առաջարկութիւնը 'ի գործ դրուի . հետեւեալ մասնաձողովը 'իւր անգամայն մեծագոյն մասին հաւանութեամբ ընդունեցաւ առաջարկեալ օրէնքը . որով Աստիճայ տէրութեան զորքանակին թիւը 800 հազար հսկի պիտի հասնի :

Մօտիւ ալ Պայտի 'իւր տեւանախօսութիւնը չսկըսած , պայման դրաւ որ զրուցելու խօսքը ծածուկ մնայ և հասարակութեան մէջ չտարածուի . այսու ամենայնիւ Վէնայի լրագիրները յայտարարեցան հրատարակելու նոյն տեւանախօսութեան իմաստը . որ Արտաքին վտանգաւոր կացութիւնը կը յայտնէ : Թեպէտև զանուկեաց պաշտօնական անձինք 'որ յիշեալ լրագրաց զրոյնքը երկբայութեան ներքէ գրին և անստոյգ են ըսին , այսու ամենայնիւ Աստիճայ արտաքին գործոց Պաշտօնէին գրած պայմանը որ իւր զրուցածները ծածուկ պահուին , նմանապէս զորքանակին թիւը 800 հազար հոգիի հասցընելու առաջարկութեան ընդունուիլը 'այնպիսի ժամանակի մը մէջ որ Աստիճայ խնայութիւն ընելու մեծ հարկաւորութիւն ունի , այս պարագաները միայն բաւական են հասկընարու համար թէ մօտիւ ալ Պայտի վտանգութիւն չունի : Արտաքին այժմեան խաղաղու-

թեան վերայ և կը վախճայ 'ինչպէս որ Վէնայի լրագիրք հրատարակեցին , թէ կանուխ կամ անպահ պատերազմի պիտի ծագի : Գաղղիոյ և Բարսելոյ մէջ :

Վիճակի վաճառականաց խորհրդանոցը մօտեց հասցիները մի տուա 'ի պատիւ միտր Բիլէրտի ճօնընին , որ Ամբիկայի Միացեալ Ազատագրութեան կայ էին Անգղիոյ կառավարութեան զինուորականները . որոնք Արտաքին խաղաղութեան հաստատուն մնալուն վրայոք ապահովութիւններ տուին : Այս առթիւ արտաքին գործոց պաշտօնային լրագիրքը Միացեալ երկար տեւանախօսութիւն մի ընելով 'Անգղիոյ կառավարութեան քաղաքական ընթացքը նկարագրեց . որուն նպատակն է 'և պիտի ըլլայ միշտ , ըսաւ , օտար տէրութեանց իրաւունքը յարգել մի և նոյն կերպիւր որ որ կը պաշտպանեմք մեր իրաւունքը , և նկատել Անգղիոյ նիւթական օգուտները իրրէ անքակ կերպիւր կապուած միւս ազգաց օգտիցը հետ , և այլն :

Ամբիկայի Անտաքին և համառօտ տեւանախօսութեամբ իմացուց թէ Մեծին Բրիտանիոյ և Միացեալ Ազատագրութեան միջև կախ մնացած քանի մը դժուար գործքերը և մասնաւորապէս Ալապուսի ծովասպառտակ շրջանուն պատճառաւ ծագած վեճը բարեկամարար ընդունաւ և սիրալիկ համաձայնութիւն կը տիրէ այժմ Անգղիոյ ու Ամբիկայի կառավարութեանց մէջ : Այս յայտարարութիւնը ծափահարական ուրախութեամբ ընդունեցաւ 'ի բոլոր հանգիստականաց :

Այս յիշուած այս երկու ծովային մեծ տէրութեանց բարեկամական մտերիմ համաձայնութիւնը 'որ քանի մը տարիէ 'ի վեր գոհացուցիչ վիճակի մէջ չէր , քաղաքական մեծ նշանակութիւն ունի . ըստ որում կրնայ մեծապէս նպաստամտոյց ըլլալ ընդհանուր խաղաղութեան ապահովութեանը :

Պայտի գործքերը հանգարտութեամբ կը յատանան : Արտաքին գործքերը բոլոր տէրութիւնները և նոյն իսկ Ռուսիոյ հոգի 'որ բնապէս հակառակ է այժմեան անակնկալ փոփոխութեանը , ճանաչեցին և ընդունեցին զյեղափոխական կառավարութիւնը . որ միշտ խոհեմ քաղաքականութեամբ մի ազդիւն ազատաւորական նպատակը յառաջ տանելու վերայ է : Այսու

պատրաստութիւններ տեսնենք . սակայն ունինք ահալի թշնամի ազդեցութիւնը , որ դարերէ 'ի վեր զմեզ գերի ըրած է , անոր դէմ մարտնչելու պատրաստութիւնը , ընտիր զինուորներու տեղ ընտիր քաղաքացիներ պատրաստենք , քաղաքակիրթ ազգ մը հանգիստանալ :

Ո՛վ Հայեր , անտարբերութիւնը մէկը ընենք , զգանք մեր մարդկութեան արժանաւորութիւնը , յիշենք որ մենք ալ Արտաքինոց պէս բանակաւորութիւն ունինք , անոնց պէս աչք ունինք տեսնելու , ու միտք 'խորհելու համար . յիշենք որ մենք ալ վաղակի երեւելի ազգի մը զաւակներ ենք , յիշենք որ ազգերու պատմութեան մէջ մենք ալ փառաւոր տեղ մը ունինք : Արտաքին որ միտքն ուսուցու , խմբու , ընտանաւ համար ստեղծուած չենք , մեր կիանքը աւելի բարձր և աւելի վսեմ նպատակ մի ունի , և զազդիտեք երեւելի մատնագրի մը ըսածին համեմատ , «Մեզմէ աւելի մեր ընտանիքին , և մեր ընտանիքին աւելի մեր հայրենեաց օգտին համար աշխատելու պարտաւորութիւն ունինք» :

Մէկը ընենք այն զգուշիւ և ազգակործան բնութիւնն , որ կարծես թէ մեր ազգին միայն յատկացած է . այսինքն այն ազգային գործին 'որուն մասնակից չենք , այն ընկերութեան 'որուն անգամ չենք , անոնց ծուռ աչքով կընայինք , և փոխանակ ձեռնտուութեան , արգելք վնեցու կաշխատինք : Ասոր հակառակ քաջաբերենք ամեն ազգուրու ընկերութիւնները , յարգենք և մեծարենք այն ազգակիցները , որոնք անհասկանալի որով անձնուէր ազգային յառաջողութեան համար կաշխատին , ուրախանանք և փառաւորենք որ մեր ազգայնոց մէջ տաղանդաւոր և կենցաղագէտ անձինք ունինք , և ի՞նչ որ մենք անկարող ենք ընելու , ունինք անանկ ազգակիցներ որք կարող են նոյնը ընելու . պատուենք , մեծարենք , յարգենք , սիրենք զանոնք , և աշակից ըլլանք անոնց :

Արդի դարու մէջ ազգայնութեան ոգին կը տիրէ , ամեն ազգ նախանձախնդիր է իւր ազգային յառաջադիմութեան : Ամբիկայի Անտաքին եւ կըսէ կը պարծի 'հարգիտեք զազգային եւ կըսէ , Անգղիային անգղիացի , իսկ Հայն ալ Հայ եւ թող ըսէ , ու պարծի . . . :

Եթէ պարծենալու տեղի չունի , յանցանքն իրն է և ոչ ուրիշին . . . :

Ա՛յ , մեր հայրենիքը , մեր ազգը կենաց և արեան զհոգութիւն չարահանջը մեզմէ , հայրենեաց ազատութեան , և անկախութեան համար մեռնելու կանչուած չենք , հասաւ իր պահանջուած փոխադրի է , որ չենք դիտեր , ինչ անուան պիտի արժանանք կի՛մէ անոր ձայնին չարատարանները :

Ամեն Հայ , ինչ կրօնի որ կը վերաբերի կը պարտաւորի իւր Հայ ազգային յառաջադիմութեան նպատակու : Արտաքին որ ժամանակը հասաւ արգէն որ իմանանք կրօնքի և ազգութեան տարբերութիւնը :

Կըցալինք որ մեր մէջ կը գտնուին տակաւին անանկ նախապաշարեալ անձինք , որոնք մեզմէ կրօնքով անջատեալ պապական և բողոքական ազգակիցները իրրէ Հայ չեն համարիր , «Հայ չէ , պապական կամ բողոքական է» կըսեն :

Այս կէտին վրայ հարկ իսկ չենք համարիր երկարորէն գրելու , բայց մեր խօսքը նոյն տեսակ նախապաշարեալ անձանց ուղղելով , կը յայտնենք որ Գաղղիոյ , Անգղիոյ և ուրիշ լուսաւորեալ տէրութեանց մէջ ամեն կրօնէ բազմապէս ժողովուրդ կը գտնուի :

Օրինակի ազգաւ . Գաղղիոյ կառավարութեան կը բռնէր պապականութիւն է , բայց բողոքական և բուն իսկ խորայնացի և այլն Գաղղիացիներ ալ կայ . բայց միթէ պապական Գաղղիացիները միայն Գաղղիացի են , բողոքական և խորայնացի Գաղղիացի չեն : Ամեն Գաղղիացի ազատ է իւր ընտրած կրօնին հետեւելու , և այս մասին իրարմէ կը տարբերին . բայց ազգութեամբ ամենքն ալ միևնոյն մօր Գաղղիոյ զաւակներ են :

Այս նկատմամբ թէ 'Լուսաւորչական Հայ , թէ 'Պապական և թէ 'Բողոքական , ամենքս ալ Հայ ենք և մէկ մօր զաւակներ , եթէ կրօնքով կը տարբերվեմք մէկը այս միւսը այն եկեղեցին կը յաճախէ , բայց ազգութեամբ մէկ ենք և չենք կրնար զանազանիլ :

Ահա մայ կը պատրաստուինք հա յիշել որ մեր կաթսի ազգայնոց , տղէտ մատին մէջ անչուտ , աւելի հալում մը կը նշմարուի զէպ 'ի Ֆրենկոսթիւն : Ասոնցմէ մէկ

ամենայնիւ տակաւին յայտնի չէ թէ Սպանիան կառավարութեան ո՛ր կերպը պիտի ընտրէ . սահմանադրական միապետութիւն պիտի ուղէ կամ հասարակապետութիւն : Արհեստաստան թէ ժողովրդեան խիստ մեծագոյն մասը միապետութեան հակամէտ է . սակայն մեծ դժուարութիւն կայ այնպիսի թաղաւոր մի գտնել 'որ Սպանիացի ժողովրդեան համակրութիւնը ձեռք բերած ըլլալէ 'ի դատ' մեծ տէրութեանց համահաճութեանն ալ բողոքովն գէ՛մ ըլլայ : Ստոյգ է որ օտար տէրութիւնները իրաւունք չունին ուղղակի միջամուխ ըլլալու այս ընտրութեանը և առերես կը խոստանան բողոքովն չէ զոք մնալ , սակայն և այնպէս անոնցմէ իւրաքանչիւրը 'իւր քաղաքական օգտիցը և նպատակացը համեմատ վարուելով' բարոյական մեծ ազգեցութիւն կրնայ ունենալ 'նոր թաղաւորի մը ընտրութեան մասին :

Ամբիկայի մէջ նախագահական ընտրութեան մաքրումը վերջացաւ . և հոչակաւոր Արանթ զօրաւորը Միացեալ Ազատագրութեան հասարակապետութեան նախագահ անուանեցաւ ժողովրդոց մեծագոյն մասին հաւանութեամբ : 'Արանթի 'Նախագահը' ըստ սահմանադրութեան , վինի չորս ամսոց պիտի սկսի 'ի գործ դնել իւր բարձրագոյն պաշտօնը :

Կ . Պոլիսէն Իզմիրի Էմիլիոսի վերջին . Պոլիս սրտիւ կը ծանուցանեմ ձեզ թէ կալաթալէրայի ուսումնարանին յաջողութիւնը ապահովուած է . թէպէտև ոչսակաւ հնարքներ 'ի գործ դրուեցան այս քաղաքակրթական գաղափարին գործադրութիւնը արդիւնէլու համար , և որուն պատիւը ըստ մեծի մասին Գաղղիոյ տէրութեանը կը վերաբերի : Կը վարանէի զիբլու ձեզ այստեղ պարտած գրոյց մի . բայց քաջ անդեակ անձէ մը ինձ արուած 'նոր ծանօթութիւնները պարտք կը դնեն վրաս ծանուցանելու զայն : Կերեի թէ այս վարժարանին բացուելուն յայտնի հակառակորդաց մէջ Պիոս Ինտերորըն ալ դնելու է . որ դրած է եղբւր այստեղի Հայ Լատին Պատրիարքին , որպէսզի իւր ամեն ջանքը 'ի գործ դնէ արդիւնէլու համար զկաթսիի զերգաստանները' որ իրենց զաւակները այս վարժարանը չըրկեն : Եթէ ստոյգ համարեմք այս լուրը , կերեի թէ

մտաւ օրէ որ իրենց նախնի հայկական սովորութիւնները մէկը ընելով' զէպ 'ի Արտապետութեան հակիլ կը ձեւացնեն , իրենց հայրենի անունները կը ֆրանկացնեն , պարզ Յովհաննէսի տեղ Ժան կը կանչեն , Պողոս Պատրիարքի , Բոյ Բիլի կըսեն :

Ասոնք անչուտ մեծ կարեւորութիւն մը չունին , բայց իրքը նշանակութեան արժանի կէտը այն է որ իրենց մայրենի լեզուն չեն խօսիր . սովորաբար տանիքն կիսօտին , զազգային բառերու խառնուրդով մէկտեղ , օտարազգաց առջև իրենց հայութիւնը ծածկելով Արտաքին կը ձեւանան , և ինչ ազգութեան վերաբերելին իրենք անգամ չեն զխտեր : Մենք իրրէ Հայ կըցալինք տանիք Հայրու վրայ . ըստ որում անոնք ուր որ գտնուին Հայ են : Արտաքին վաղակի Հայերը Հայ կը ձեւանալ . բուն իսկ պապական կառավարութիւնը զանոնք նոյն ազգութեամբ կը ձեւանալ . Վէնայի և Վիեննայի Միութեան ան արժանապատիւ Հարց իրրէ Հայ ճանչցուած են Արտաքին մէջ և իրենք զիբլու երբեք ուրիշ ազգ անուանած չեն : Արեւմտ մեր կաթսիի ազգայնոց ոմանց իրենց հայութիւնը ուրանալ ի՞նչ բանի կրնանք յատկացնել . եթէ անոնք Հայ չեն , հասաւ ի՞նչ են . եթէ Հայ են , ուրեմն Հայ են , բայց կիւս Հայ չենք ընդունիր :

Սակայն մենք կատարելապէս համոզուած ենք որ մեր կաթսիի ազգակիցներուն լուսաւորեալ և կրթեալ մասը բողոքովն ուրիշ կերպով կը բորհի . ասոր յայտնի ապացոյցն է , վերջին օրերս զերա . Հասունեանի պատրիարքութեան ատիւ մեր կաթսիի ազգակցաց մէջ տեսակ մը յեղափոխութիւն տեղի ունենալը , անոնց բողոքելը , և այլն . որով յայտնի ըրին կըսէ Մասիս , որ իրենց քահանայուն մէջ Հայիական արիւն կը վազէ :

Մենք կը հաւատանք որ մեզի հասակակից երիտասարդ կաթսիի ազգայնոց սիրտերը մեզի պէս ազգային սիրով կը բարոյանան : Մենք եթէ զանոնք ճանչնալու պատիւը ունենայինք , եզրայրական սիրոյ ձեռք պիտի կարկանդակն անոնց և պիտի ըսէինք :

«Բանի որ ամենքս ալ միևնոյն զոգայմունքը կը ըրենք , և միևնոյն կերպով կը բորհինք ազգային իրրու վրայ , քանի որ ազգային սէրը , ազգային պատիւը ամեն բանէ

Հասուն գերապայծառին ըրած ջանքը ազդեցութիւն չեն ունեցեր Հայ Աթոռիկի գերդաստանաց վերայ :

Արիւստէն Հասած լուրերը միշտ շարունակ են 'ի մասին Հասարակաց անդորրութեան . որ երթալով կըտարածուի . վասնզի անգամաբարութիւնը որ ըստ օրէ տը կարանալու վերայ է և ըստ Հասարակաց կարծեաց քիչ ժամանակուան մէջ ընդունուին անհետ պիտի լինի :

Հէլաստ փոխադրուած Արիւստի գերդաստանները հետզհետէ կըվերադառնան իրենց հայրենիքը . ուր ամեն կերպ ձեռնտուութիւններ և շնորհներ կըլլան կարօտելոց տեղական կառավարութեան մարդասիրական խնամքը : Արիւստի թէ Արիւստ անուամբ էջուարէն պաշտօնական լրագիր մի մօտերս պիտի հրատարակուի յիշեալ կղզւոյն մէջ . որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ Հասարակաց միտքը Հանդարտեցընել , Բարձրագոյն Գրան իւր Հաւատարիմ Հայտակար վերայ ունեցած հայրական խնամքը քարոզել և Արեւուցոյ ճշմարիտ օգուանները իրենց աչաց առջև դնելով օտարին շահատէր հնարքներէն և խաբէութիւններէն զզուցեցընել դանոնք :

Մնացեալները Արիւստի ազատամարտի կողմանէ ազգերսպիւր մը տրուեցաւ Հանեայի մէջ զանազան մեծ տեղութեանց հիւստատներուն , աշաշելով դանոնք որ բարեխօս ըլլան Բարձրագոյն Գրան առջև վասն գազարման իրաց այս ցաւալի վիճակին՝ որ կըլլաւ ռուսական երկու ատրիէ 'ի վեր 'ի մեծ միաս և 'ի կործանումն բնակչաց երկրին : Սակայն դժբաղդարար յիշեալ աղերսազրով ապստամբները կըլինդրին միանգամայն որ Արիւստ կղզին ինքնօրէն իշխանութիւն մի կազմուի ընդ վեհապետութեամբ օգոս . Սուլթանին և Գորին վեհապետութեան կարգեալ Բերիտանայ իշխանի մը կառավարութեանը յանձնուի այն : Այս իշխանութիւնը իրեն սեպհական դրօշակ մի և կղզւոյն Բերիտանայ ու Մահմետականներէն բաղկացեալ խօսն զօրաբանակ մի ունենայ :

Յիշեալ աղերսազրէն կըտեսնուի , որ ապստամբը յոյսերնին կարած են այս կղզւոյն Հէլաստայի հետ միաւորութենէն՝ զոր միջև ցայսօր կըպահանջէին : Քիչ մը ժամանակ անցնելէ ետե , աքաղաղս չկայ

վեր և բարձր կըդասենք , քանի որ ամենքս ալ ազգային յոռտազգիտութիւնը կըվարկարկենք , ուրմն միանանք և 'ի միասին աշխատենք ազգային շինութեան և յուսալուստութեան : Մի կողմէն կըմտնան յուսալուստութեան : Մի կողմէն կըմտնան յուսալուստութեան : Մի կողմէն կըմտնան յուսալուստութեան :

Մեր ազգային լրագիրներուն կըպատկանի (Մեմբրանալ ալ մէկտեղ կըմտնենք) հոգ տանել երկու ազգակից կըլրաց մէջ օրէ օր սիրոյ յարարութիւն հաստատուել : Ազգային լրագիրներուն կըվերաբերի՝ փոխանակ կրօնական խնդիրներ յուզելով իրարու մէջ հակառակութիւն յարուցանելու , մտադիր ըլլալ դանոնք իրարու մօտեցնելու և վարկով ստեղծելու օգին վարատելու :

Ասիկ առաջ լրագիր որ մեր դպրատուններուն մէջ մանկավարժութեան նախնի ծուռ դրութիւնը կըտիրէ սակաւին անանկ որ աշակերտ մը 8-10 տարուան մէջ հազիւ հազ կըսորվի ինչ որ քանի մը տարուան մէջ կընար դիւրութեամբ սորվիլ եթէ օրինաւոր մեքօտով իրեն դաս տրուէր :

Ուստի մեր ազգային դպրատուններուն մէջ դաստատութեան կերպը Եւրոպական դրութեան համեմատ հաստատուելու համար հարկ է գտնել ԱՕի չափ երկտասարդ Եւրոպայի ուսուցչական դպրոցները զրկել գերմանական ուսուցչական կամ մանկավարժութեան նոր դրութիւնը սորվելու համար :

Իսկ մեր մէջը բուսական է որ մէկը կարգաւ գրել զխնայ և քիչ շատ քերտիտութեան տեղեակ ըլլայ , առանց դժուարութեան վարժապետ կըկարդուի , առանց ամենին իրեն խնամքը յանձնուած աշակերտները կըթիւրու մասին մասնաւոր միջոտ մը կամ կանոն մը ունենալու : Ընդհանրապէս ձանջուած է որ դաստարաւ

թէ ինքնօրէն իշխանութիւն մի կազմուելու յոյսերնին ևս կարելի չէ , պիտի ստիպուին առանց պայմանի հնազանդիլ և վեհապետ . Սուլթանին անմիջական մարդասէր կառավարութեան ներքև մտնել . որ իւր հայրական խնամքը հաւասարապէս կըտարածէ իւր ամեն հայտակար վերայ առանց խտրութեան կրօնի և ազգայնութեան :

Կ. Պօլսոյ Բուրիէ ա՛Օրիւստի դազդիական լրագիրը Ֆիլիպիէի կառավարիչ Այսմէտ Աթապէտին դէմ ծանր ամբաստանութիւններ հրատարակած ըլլալով , ամբաստանեալ կառավարչին կողմանէ 'ի դատաստան հրաւիրուեցաւ Բարձրագոյն Գրան տղապետութեան յանձնաժողովոյն առջև : Յիշեալ լրագրոյն համարաւոր խմբագրէն պահանջուեցաւ որ իւր հրատարակած վատհամարիչ խօսքերը ապացուցանէ 21 օրուան մէջ՝ զոր չկրնայիլ ընել , դատապարտուեցաւ քսան Օսմանեան լիւր տուգանք վճարելու :

Կ. Պօլսոյ մէջ Կազդիէի լեզուաւ հրատարակուած լա խօսքի անուն լրագիրը որ մինչև ցայսօր պաշտօնական թերթ մըն էր , յետ այսօրիկ կայսերական կառավարութեան հետ ամենին յարաբերութիւն մի չունենալով , անկախ լրագրաց կարգը կանցնի . հետևաբար իւր գրածներուն ինքը պատասխանատու պիտի ըլլայ :

ԱՐՊԱՅԻՆ

Արիւստի թէ գերապայծառ (Ռեդուքեան տէր Սարգիս վարդապետը մօտերս փարիզէն սուրբ Երուսաղէմ պիտի երթայ , և այնտեղ սրբոց Կազմութեանց վանքը իբրև միաբան իւր մնացեալ կենանքը պիտի անցընէ , կարելի եղածին չափ զօրծակից ըլլալով՝ իւր զանազան հմտութիւններովը և իւր փորձառութեամբը , յիշեալ վանոց ուսումնասիրական յառաջդիմութեանցը , Գերբունի և պատկառելի վարդապետին ազգասիրական այս խոհմը որոշումը անտարակոյս զողովութեան արժանի է :

Կոստանդնուպոլսոյ Մեծմուայը Հավատիս լրագրոյն մէջ հետեւեալը կըլրագրուի .
« Հայ Աթոռիկ ազգին երեւելիներէն մեծարդոյ Ղուկասեան կարգապետ էֆէնտիին երկրորդ կարգի երկրորդ աստիճան շնորհեցաւ՝ իւր դատուած պաշտօնին օրինակ ըլլալ Պատիւ անոնց ուրեմն :

Մեր ազգին համար մեծ դժբաղդութիւն մի է որ մեր Հայերը զանազան հեռաւոր երկրներու մէջ սխուռած տարածուած են , և այս պատճառաւ ոչ միայն անոնց հետ ուղղակի յարաբերութիւն չունինք , հասկանալի չէ տեղեկութիւն ունինք անոնց վրայ : Օրինակի համար Հընդկոստանի , Չինաստանի և արեւելեան ծովերու Հորան տայի կղզիներու մէջ բնակող մեր ազգակիցներուն վրայ շատ քիչ տեղեկութիւն ունինք : Մինչև անգամ Ռուսաստանի և Պարսկաստանի մէջ գտնուած մեր ազգակիցներուն վրայ անհեցած տեղեկութիւններ շատ թերի է : Բոլորից (Լեհաստան) մէջնաւ մենք շատ ազգակիցներ ունինք . բայց երբէք մեր ազգային լրագիրները անոնց վրայ լուր մը չեն հաղորդեր մեզի , ինչպէս նաև վերոյիշեալ երկրներու Հայերու վրայ : Հազիւ հազ երբեմն երբեմն Հնդկաստանէն ուղղուած ազգաւոր նամակներ կը կարգամբ , ըստօրում քաղցր է մեզ այնչափ հեռուէն Հայու ձայն լսել . . . :

Բայց մենք փոխանակ այսչափ հեռու երթալու , փոխանակ Հնդկաստանի և Չինաստանի ծովերու վրայ դէ գերեւու մեր բոլորակը նայմք , ու պիտի տեսնեմք որ մեզի մօտ , մեր երկրին մէջ բնակող Հայերուն վրայ անգամ բնաւ կամ շատ քիչ տեղեկութիւն ունինք : Օրինակէ ազգաւ , փոքր Ասիոյ և Եւրոպայի Տաճկաստանի մէջ նախնի քաղաքներ կան , որոց մէջ Հայ կը գտնուէին թէ ոչ չէինք գիտեր :

Ազգային Մահմանադրութեան փոքր տեղորին վերջին երկու յիսուն Առաջնորդական քաղաքներու անուններ կը կարգամբ , և կը խոստովանիմք ամօթով որ այս քաղաքաց մէջ կան անանկներ , որոնք առաջին անգամ մեր ականջին կը զարնեն և ոչ թէ միայն այս քաղաքներու ազգակիցներու վրայ տեղեկութիւն չունինք , հասկանալի անոնց մէջ Հայ ըլլանին չէինք գիտեր : Գտնուել է որ այս քաղաքները առաջնորդական քաղաքներ են հետևաբար բուսական ընդարձակ , հասկանալի շատ և որչափ քաղաքներ գիւղաքաղաքներ ունինք Ասիոյ ներքի կողմերը

տունին մէջ մատուցած հաւատարիմ ծառայութեանցը փոխարէն : Կամ նապէս Հայ Աթոռիկ ազգին երեւելի վաճառականներէն Հեքիման Կակոբ էֆէնտիին երկրորդ կարգի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ :

« Ս . Երուսաղէմի Հայ Աթոռիկ Պատրիարքին խորհրդոյ քարտուղար Ֆիլիպիէն էֆէնտիին Մէճիտիէ շքանշանին շորթող աստիճանը շնորհուեցաւ :
— Բարձրագոյն Գրան արտաքին գործոց պաշտօնատան ընդհանուր խորհրդոյ քարտուղար վսե . Համաճեան Սարգիս էֆէնտիին Սպանիոյ Իզապէլ լա Վաթօլիք կարգին մեծ պաշտօնակալ անուանեցաւ :
« Այս բարձր պատիւը , կըսէ Իզմիրի Լյնփարսիալ լրագիրը , յիշեալ Էֆէնտիին նման պաշտօնատարի մը շնորհուեալով՝ որուն համեստ բնաւորութիւնը ու պատուաւոր յատկութիւնները յայտնի են , մեծ հաճութեամբ իմացուեցաւ Բարձրագոյն Գրան գրասենեակաց մէջ , ինչպէս նաև Ինքնի պաշտօնական քաղաքացեալ անձանց մէջ » :

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Յարգոյ պարոն կարապետ Ղուկասեան կըմտնուցանէ Պիրմասաւանի Ռանգուն քաղաքին որ 'ի Հընդկոստան , քի դժբաղդ պարոն Մանուկ Պոզոսեան Էլիկցի' բնակիչ Խարբէրի , Ռանգուն երբայով էլ այլտեղ ժամանակ մի մնայի ետե , վախճաներ է կուսակալատար քոյրով գիւրքը՝ այսինքն զպարոն կարապետ Ղուկասեան :

Հանգուցելոյն ինքը իւր քաղման ծախքը վճարուելի ետե , 336 ոտփիլի կընասի . որոնք 3360 դուրուչի ջափ կընեն : Ուստի յարգոյ կուսակալատար իմաց կուտայ հրապարակաւ քի , վախճանելոյն ամսինը՝ էս էքի կեցողանի ջե , անոր որդիքը օրինաւոր ստացական մուրհակ մի յուղարկելով առ ինքն 'ի Ռանգուն , կամ 'ի կալիպարա առ Հայ վաճառական ոմն , պիտի ընդունին գլիշեալ 336 ոտփիլքը ամբողջապէս :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ . 6 ԴՈՅՏԵՄԲԵՐ

Տէրութեան խորհուրդը (Շուրայի Տէվէթ) , որուն անդամները ըստ մեծի մասին լեզուազէտ , բանիբուն և քաղաքագէտ անձինք են , իւր նախապահ վսե . Միթհատ փաշային բարեխնամ առաջնորդու

րութեան օրինակ ըլլալ Պատիւ անոնց ուրեմն :

Մեր ազգին համար մեծ դժբաղդութիւն մի է որ մեր Հայերը զանազան հեռաւոր երկրներու մէջ սխուռած տարածուած են , և այս պատճառաւ ոչ միայն անոնց հետ ուղղակի յարաբերութիւն չունինք , հասկանալի չէ տեղեկութիւն ունինք անոնց վրայ : Օրինակի համար Հընդկոստանի , Չինաստանի և արեւելեան ծովերու Հորան տայի կղզիներու մէջ բնակող մեր ազգակիցներուն վրայ շատ քիչ տեղեկութիւն ունինք : Մինչև անգամ Ռուսաստանի և Պարսկաստանի մէջ գտնուած մեր ազգակիցներուն վրայ անհեցած տեղեկութիւններ շատ թերի է : Բոլորից (Լեհաստան) մէջնաւ մենք շատ ազգակիցներ ունինք . բայց երբէք մեր ազգային լրագիրները անոնց վրայ լուր մը չեն հաղորդեր մեզի , ինչպէս նաև վերոյիշեալ երկրներու Հայերու վրայ : Հազիւ հազ երբեմն երբեմն Հնդկաստանէն ուղղուած ազգաւոր նամակներ կը կարգամբ , ըստօրում քաղցր է մեզ այնչափ հեռուէն Հայու ձայն լսել . . . :

Բայց մենք փոխանակ այսչափ հեռու երթալու , փոխանակ Հնդկաստանի և Չինաստանի ծովերու վրայ դէ գերեւու մեր բոլորակը նայմք , ու պիտի տեսնեմք որ մեզի մօտ , մեր երկրին մէջ բնակող Հայերուն վրայ անգամ բնաւ կամ շատ քիչ տեղեկութիւն ունինք : Օրինակէ ազգաւ , փոքր Ասիոյ և Եւրոպայի Տաճկաստանի մէջ նախնի քաղաքներ կան , որոց մէջ Հայ կը գտնուէին թէ ոչ չէինք գիտեր :

Ազգային Մահմանադրութեան փոքր տեղորին վերջին երկու յիսուն Առաջնորդական քաղաքներու անուններ կը կարգամբ , և կը խոստովանիմք ամօթով որ այս քաղաքաց մէջ կան անանկներ , որոնք առաջին անգամ մեր ականջին կը զարնեն և ոչ թէ միայն այս քաղաքներու ազգակիցներու վրայ տեղեկութիւն չունինք , հասկանալի անոնց մէջ Հայ ըլլանին չէինք գիտեր : Գտնուել է որ այս քաղաքները առաջնորդական քաղաքներ են հետևաբար բուսական ընդարձակ , հասկանալի շատ և որչափ քաղաքներ գիւղաքաղաքներ ունինք Ասիոյ ներքի կողմերը

Մեր ազգային լրագիրներուն կըպատկանի (Մեմբրանալ ալ մէկտեղ կըմտնենք) հոգ տանել երկու ազգակից կըլրաց մէջ օրէ օր սիրոյ յարարութիւն հաստատուել : Ազգային լրագիրներուն կըվերաբերի՝ փոխանակ կրօնական խնդիրներ յուզելով իրարու մէջ հակառակութիւն յարուցանելու , մտադիր ըլլալ դանոնք իրարու մօտեցնելու և վարկով ստեղծելու օգին վարատելու :

Մեր ազգային ստիպիւլ չեն մինչև նոր աշխարհքը երթալ մանկավարժութեան նոր դրութիւն մը սորվելու : Զուլեյելայի գեղեցիկ լճի մը ափանց վրայ սիրուն զրբավ գիւղ մը կայ Բիւնսուլթ անունով . նոյն գիւղին մէջ մեծ և հոյակապ շէնք մը պիտի տեսնես . նոյն շէնքին ներս մտիլ , ընդարձակ սրահներ պիտի ներկայանան աւելի . անոնց մէջ հարկուտ երկտասարդներ պիտի տեսնես , որ վարժապետութեան համար կըպատրաստուին : Հոն պիտի գտնես զանազան ազգերէ և զանազան երկրներէ եկած երկտասարդներ , սիրտը կարելի է ցաւի եթէ հոն քեզի ազգակից Հայ մը չտեսնես . դնա առաջև աղիկ մը քննի՝ , հիւսիսային և արևմտեան խարտեալ զէմբերու մէջ արեւելեան դէմը մ'ալ պիտի տեսնես , թուր մտղերսվաւ աչքերով , կարեկից դէմքով , խօսի՝ անոր հետ , և պիտի տեսնես որ անիկաքեզի ազգակից է , անիկա Հայ է :

Պարսն Սարգիս Բէգ Կազարեանց առաջին Հայ երկտասարդն է , որ Բիւնսուլթի հոգաւոր ուսուցչական դպրոցին մէջ ըլլալով : Անիկա հոյ յուղարկուած է մեծապատիւ Մանասթեանց և Եգեանց ազգաւոր անձանց կողմանէ որ 'ի Բիթրայուրի , և անոնց ստատութեամբ և ձեռնառութեամբ Գերմանական մանկավարժութեան դրութիւնը սորվելու կը պարսպի , այն նպատակաւ որ նոյնը կատարելագործելէն ետքը Ռուսաստանի Հայ բնակ քաղաքներու դպրատանց մէջնոյն պիտի ներածէ :

Որչափ ուրախութիւն է մեզ տեսնել , որ իրտալէս մեր ազգը սիրող և լեւելայն անոր օգուտը և յառաջդիմութիւնը խորհող ազգակիցներ ունինք . պարոնայք Եգեանց և Մանասթեանց ամեն գովութեան արժանի են արդարև ազգայնոց կողմանէ , և կրնան Արտասնդուստուր և մանաւանդ Տիլիսի մեր ազգայնոց շատերուն նախանձաւոր

Թեամբը՝ անխնայ ջանքն և բարենախանձ ուղևոր դեպքեալ է միշտ օգտակար հիմնադրութիւններ և բարեկարգութիւններ պատրաստելու ՚ի յառաջագիտման թիւն օսմանեան տէրութեան և անոր մէջ բնակող զանազան բաղմամբիւ ժողովրդոց :

— Աբրահամի հասած վերջին լրաց համեմատ բարձրագոյն իրաւա փառան՝ որուն ստորագրութիւնը բաւական բարեբաղմութիւն ստացեր է օգտակարութեան, ըստ խորհրդոյ բժշկաց իրզա պիտի երթայ :

— Մայրաքաղաքին Հայ սեղանաւորաց գլուխ վսեմաշուք փառապետ Գեորգ Էփէնտիին որդի մեծապարագետ Էփէնտիին պաշտօնատարութեան երրորդ կարգի աստիճան շնորհուեցաւ :

— Այստեղեկան հրովարտակա Պրուսայի վիլայէթին ընդհանր կառավարչութիւնը վսեմ հաճի իրզէթ փառային յանձնուեցաւ փոխանակ Սիւրբէյա փառային՝ որուն տակաւին նոր պաշտօն մի շտրուեցաւ : Այլև Նիկոմիդիոյ կառավարչի պաշտօնը վսեմ Ասաֆ փառային յանձնուեցաւ :

— Գարձեալ կայսերական հրամանագրով, խորասանձեան մեծարգոյ Յօհաննէս Էփէնտիին Իստանբուլի վիլայէթին արաբիքի քաղաքակառութեան անօրէն (քոլիթիք մէմուրը) անուանեցաւ :

Յօհաննէս Էփէնտիին՝ որ Փարիզի մէջ մեծ յաջողութեամբ ընդունած է իւր ուսմունքը քաղաքականութեան հմուտ տաղանդաւոր երիտասարդ մըն է, ուստի տարակոյս չունիմք թէ ամենայն յաջողակութեամբ ՚ի գործ գնելով իւր բարձր ու փառուկ պաշտօնը, Բարձրագոյն Գրան զօհունակութեանը և մեծարգոյն շնորհացը արժանի պիտի ըլլայ :

ՔԱՆԱԳԱՆ ԿՆԻՔԻՔ

Զմիւռնիս, 9 Նոյեմբեր :

Լրագրոյ նախընթաց թուոյն մէջ հրատարակելով թէ մեր ընդհանուր կառավարիչ վսեմ Իսմայիլ փառան՝ Մէնիմլի մօտ Սարաբը գեղը տեղի ունեցած մարտապատմութիւնները լսելուն պէս, փութացաւ նոյն գեղը երթալու յանցաւորները երևան հանելու համար : Արդև Ասմաթեան մարզապետական գործունեայ փոյթը կատարեալ յաջողութեամբ պատկուեցաւ քանզի ՚ի ժամուանեան և ամայի տեղուանք, որոց վրայ տունեան տեղեկութիւն չունիմք, և որոց անունները երբէք ազգային լրագրաց մէջ չեն յիշուիր . . . :

Վրան ու կը հաստատեն միշտ առանց ստոյգ տեղեկութիւն ունենալով թէ է կամ ՚՞ միլիոն Հայ եմք բոլոր տիեզերքիս մէջ : Այս թիւը մեզի անհաւատալի կ'ընելի : Անտարակոյս աւելի կարեորութիւն մը տալու, և օտարաց համակրութիւնը և ուղարկութիւնը գրաւ եղու համար այս թիւը առաջ կը մղենք միշտ : Եսկայն կորիլի չ'արդեօք աշխարհազիր ընել ամեն Հայասնակ երկիրներէ օրինաւոր տեղեկութիւն ստանալով, որպէս զի գիտնանք որ չափ եղբայրներ և ազգակիցներ ունիմք բոլոր հողատիրոս վրայ : Երբայց ՚ի կ'ընէ պարբերական թերթ մը, իրենց երկրի մինչև անգամ զանազան տեսակ կենդանիներու թիւը գիտեն, քանի որ մենք մեր ազգին քանի հոգիք բողբանալը անգամ չ'ենք դիտեր . . . :

Հոս կը զաղբեցնենք մեր խօսքը, մեզի ստաջողելով ուրիշաթիւ կրկին մեր խորհրդածութիւնները ընելող գային իրերու վրայ : Պիտեմք և համոզուած ենք որ մեր խօսքերը նաև հովի պէս պիտի անդին երթան ստանց հետք մը ձգելու : Եսկայն զմեզ չ'հաստեցնենք երբէք մենք զէպ ՚ի մեր նպատակը առաջ պիտի քաշենք : Մենք ըսած ենք շատ անգամ որ մեր ազգայինք կ'ըսեն, «Պարագ բաներ են ատոնք» «ժամանակի կարօտ է . . .» «ժամանակի ըրող տալու է . . .» «մեր ազգին համար չէ», և այլն, և այլն : Այո՛, ամեն բան ժամանակի կարօտ է : Եսկայն սկիզբ մը ընելու և աշխատելու է, որ ժամանակի մեր նպատակին համար : Մեր Հայերուն համար չէ : Ինչչո՞ւ համար արդեօք, միթէ՞ Ասմայիլ փառան մեր Հայերը միտ ազգերէն տարբեր տեսնած է, միթէ՞ բանականութեան բաժնուելու ատեն՝ մեզի պահիս՝ բաժին ընելած է : Այ՛, ո՛չ, ո՛չ, պարզապէս խոստովանիմք որ մենք ծոյլ, թոյլ, անհոգ և անտարբեր ազգ մի ենք :

Կը կրկին հոգ դարձեալ, թէ ինչպէս կաթը նորածին մանկան և անձրևը արևակէզ երկրի հօրիւրէք է, այսպէս ալ մեր ազգին ներկայ վիճակին անհրաժեշտ պէտք եղածն ՈՒՍՈՒՄՆ և ԿՐՈՒԹԻՒՆՆ է, ըստ որում առանց աւոր անձնարին է մեզի որ և իցէ բարոյական և նիւթական յաւաջաղմութիւն ընել :

մարդաստանները ու իրենց մեղաւորները կատարութեան բանտը կը դռնուին :

— Բարձրագոյն Գրան հրամանաց համեմատ՝ քաղաքիս մարտատանց տեսուչ վսեմաշուք Շէֆքիթ պէյը ստամանակեայ կերպիւ Պէրութ գնաց, Սարեայ մարտատունները բարեկարգելու համար : որոնք գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն գտնուիր : Շէֆքիթ պէյին բացակայութեան ժամանակը, Իզմիրի մարտատանց տեսուչութիւնը նախագիտ մուհասէպէ՛ն Սուրի Վիլայիտին պիտի ընէ :

— Քաղաքիս ծովեղբայր շինելու ընկերութեան մատակարար տեսուչ մօսիւ Ռ. Վան Լէնչիլը ամնոյս Արտարթ օրը ներկայացոյց նախագիտ ընդհանուր կառավարիչ վսեմ Իսմայիլ փառանց զիտարակա հրովարտուիլը : Երբ թոյլ կը տրուի յիշեալ ընկերութեանը, որ Իզմիրի ծովեղբայր շինելու ընդհանուր պայմանոց :

— Իզմիրի քաղաքակառական խորհրդոյն նախագահ վսեմաշուք Սիւլէյման պէյը իւր հրամարակալը տուաւ զոր Իսմայիլ փառան արժան չհամարեցաւ ընդունելու :

— Կոստանդնուպօլոյ Պարսից զեապան վսեմ Միրզա Հիւսէյն խանը՝ որուն խնամտուն կենցաղակառութիւնը և խոհմ գործունէութիւնը յայտնի է ամենուն, իւր տիրութեան հրովարտակալը առաջին կարգի զեապան անուանեցաւ, և միանգամայն պատուոյ զիտարտ (Հիւսթ) յարգուեցաւ օրոս : Ետէն ՚ի վարձատրութիւն իւր արժանաւոր մեծամեծ ծառայութեանցը :

— Իզմիրի Պարսից ընդհանուր հիւպատոս մեծաշուք Լատուլլահ Վիլայիտին, որ թէպէտ տակաւին քանի մը ամիս է որ իւր բարձր պաշտօնը ՚ի գործ կը ընէ, այսու ամենոյն ամեն մարդ կ'ընդունէ անոր արգարտաշիւ և գործունեայ ընթացքը, ինչպէս նաև անոր քաղաքագէտ հմուտութիւնը և բարեհամար բնատրութիւնը :

— Վսեմ Իսմայիլ փառանը հրամանաւ Մէնիմլի կառավարիչը իւր պաշտօնին զրկուեցաւ, որովհետև արժանապէս չէր կատարեր իւր պարտաւորութիւնները :

— Քաղաքիս ձևայլ խանը բանտարկուած 22 կողմնազորները անցեալ շաբթու գիշեր ժամանակ բանտին պատը ծակելով փախան : Ոստիկանութեան հոգատարութիւնը ասոնցմէ ութ հոգին զարձակ րան եղան և մնացեալներն ալ կը փնտրուին մեծ գործունէութեամբ Վսեմ Իսմայիլ փառան յիշեալ բանտին վերակոչու պահապանը իւր պաշտօնին հանելէ ՚ի զատ ՚ի բանտ գրաւ գնա ՚ի պատիթ իւր անհոգութեանը :

— Տնտեսականութիւնը (Էթմա) թէպէտ շատ թեթեւաբար և տկարացաւ թէ՛ Իզմիրի մէջ և թէ՛ շրջակաները, այսու ամենայնիւ տակաւին անհետ եղած չէ և շատ անգամ կը կարգաւանջ ազգակիցներուն վերայ :

— Անցեալ ամնոյս 15ին ցերեկ ժամանակ հրեշ մի պատահէր է Ստամայիլ մէջ : Եր հրեշահաշիջոյց ջրհան (թուրապա) չ'գտնուելով, շատ խանութներ, մաշտաւոր և տուներ հրոյ ձարակ եղեր են : որոց թիւը կը գտնուի Սամուրաշեան երեկի Հայուն մեծ ու զեղեյիկ խանը : Այս հրեշահի պատճառով մասը 28600 լրա կը կարծուի :

— Կը հաստատեն թէ Կարիպպոլին ծպտակ հասեր է ՚ի Պուքէշ, 200ի շափ Խապպի կամար զ'եւորով :

— Արտաքին գործերի նախարարութիւնը որ ՚՞ Նոյեմբերի ըստ նոր ստանալի, Վալեփաք կոմսոնի՝ որ Իզմիրի Պարսից ընդհանուր հիւպատոս մեծաշուք Պէնիթիլը կամին քոյրն է, սատուոյ մեծ տիկին (կրտստ մէթրէս) անուանեցաւ օգոստոսիս Լոսէնի կայսրուհոյն քով :

— Ազգասնդիրոյն հասած լուրերը կը ծանուցանեն թէ Բարձրա. Փոխարքայն իւր սովորական բարեգութ առատանուութեամբ վեց հազար լրա սկիզբին շորհէր է : Ազգասնդիրոյ ու Գահրէի ազգատայ համար : Բարձրա. Խալիլին այս արքայական սատու ողորմութիւնը խաղ բարի սպասարկութիւն բերէ Եղիպտոսի ժողովրդոց վերայ :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԵԱՆ

ԶՄԻՌՆԻԱ

Թշուառ փրկաստանութեան յարգոյ բաժանորդները բողբարեհանին ներդրամիտ ըլլալ երկդէպ ՚ի ներուալը քաճ անհաւարորդութեան պատճառաւ փրկաստանութեան հատորներուն հրատարակութիւնը ուղացաւ : սակայն վստան ըլլան որ անոր սպազորութիւնը անընդհատ կը յառաջանայ : քաճիս սպազորց՝ երրորդ հատորը այսօր կը հրատարակելու, չորրորդը առաւանդ 20 օրէն և հինգերորդը կը յուսամ յունուարին առաջ ՚ի յոյս ընծայել :

Ըստ հրատարակեալ պայմանաց՝ Միզերապլի 125 դուրուշի բաժանորդութիւնը դադարած է : այս կետը անոր համար կը յիշեմ զի նոր բաժանորդներէն ոմանք կը պնդեն այս գիւր վճարելու առանց ուղարկութիւնը ընելու որ այս գեղեցեայ գինը միայն փրկաստանութեան

հրատարակութեան առաջ բաժանորդ գրուողներուն համար էր :

Իսկ հրատարակութեան շրջանին մէջ միւրեւ ամբողջ փրկաստանութեան հրատարակութիւնը իրանալը բաժանորդ ըլլալ ուզողը՝ պիտի վճարէ կանխիկ 150 դանեկան, ինչպէս էր մեր հրատարակութեան պայմանը :

150 դուրուշ պիտի վճարեն նաև անոնք որ հրատարակութեան առաջ բաժանորդ գրուած են, բայց ցարդ իրենց բաժանորդագինը վճարած չեն :

Ամբողջ գործը իրանալէն ետեւ պիտի ծախուի 180 դանեկանի :

Իւրաքանչիւր հատորը գատ ալ կը ծախուի 18 դանեկան : Կը գտնուի ամեն Հայ գրավաճառաց քով :

Այս առիթի կ'իմացնեն նաև որ արդէն խոստացուած Փարիզի գաղտնիք անուն հրատարակութիւնը ընտիր փրկաստանութեան առաջին հատորին սպազորութիւնը լրացած է, և Միզերապլի չորրորդ հատորին հետ պիտի հրատարակուի :

Ազգեցի այս փրկաստանութեան համար բաժանորդութիւն չբանալ և հատոր առ հատոր կամ ամբողջ գործը միատեղ վճարուի սալ, սակայն բարեկամներու առաջարկութիւնը չմերժուի : և ինքնաթիւր բաժանորդներուն մեր վրայ ունեցած վստահութիւնը յարգելու համար կը փութամ բաժանորդութիւն մը բանալ : քանզի իրօք անոնք որ մեր վրայ վստահութիւն ունին, իրաւունք ունին արժան եղած գեղջը վայելել :

Ամբողջ գործը ուր հատորէ պիտի բաղկանայ : Բաժանորդութիւն կանխիկ 90 դուրուշ Հրատարակութեան էարք 120 »

Իւրաքանչիւր հատորը 15 »

Իսկ Միզերապլի բաժանորդ եղողը եք Փարիզի գաղտնիքին ալ բաժանորդ ըլլալ ուզէ, տեսը դանեկան աւելի գեղջ պիտի ունենայ, և փոխանակ 90ի միայն 80 դուրուշ ալ տի վճարէ :

Նոյնպէս Փարիզի գաղտնիքին բաժանորդ եղողը եք Միզերապլի ալ բաժանորդ ըլլալ ուզէ, 25 դանեկան աւելի շնորհք պիտի ունենայ, և փոխանակ 150ի 125 դուրուշ պիտի վճարէ :

Բաժանորդագրութեան տեղերն են միայն Իզմիր՝ Տէտեանց գրատունը, Պոլիս Տէտեանց վաճառատունը, Գումրուս խան, քիւ 11, և Մասիս գրատունը :

Մամուլի տակ ունինք երբ հրատարակութիւնը, Ամօրի, և այլն : Հրատարակիչ Իզմիր, 27 հոկտ. 1868 : ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՏԷՏԵԱՆ

ՏՕՆ ՔԻՇՕԹ

Կամ առասպելական պատմութեան ընթացման երիտասարդաց վերայ ըրած աղբեցութիւնը :

Այս հրատարակութեան փրկաստանութիւնը՝ որ Սպանիացի Մանուէլ Չերվանքես գիտնական հիդիսակից գործն է, հայերէն գրով բարբերեցի բարգամանուէրով՝ անոր առաջին հատորը մօտեքս հրատարակուեցաւ ՚ի Կոստանդնուպոլիս ՚ի տպարանի Տերայեց : Այս հատորը ուրախ 499 էրես բաղկացեալ օգտակար զիբք մըն է : որուն ընթերցումը հարկաւոր կը համարուի մանաւանդ ՚ի ժամանակիս յայսմիկ, յորում Երուսաղիմ սիրաւարկաւ և ուրիշ ամեն տեսակ առասպելական պատմութիւնները՝ առանց ընտրութեան, հետգնեն կը բարգամանուին ու կը հրատարակուին : և գորս մեր ազգային աշխոյժ երիտասարդները մեծ սիրով և յօթարեամբ կը կարդան : Սակայն անհերքելի ճշմարտութիւն մըն է թէ, կատարեալ գատորութիւն չունեցող և անփորձ երիտասարդաց վերայ այսպիսի ընթերցումները շատ անգամ վնասալար ազդեցութիւններ կը պատճառեն : գորս Տօն Քիշօրի փրկաստանութեան մէջ՝ ընթերցողը կը գտայ յայտնապէս տեսնելու գոհուեցալ :

Կը ծախուի Իզմիր՝ Տան վերիլեան Եղբարց գրավաճառութեան խանութը և ՚ի Կոստանդնուպոլիս՝ ամեն գրավաճառաց քով :

ԿՍՐԵԻՈՐ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Բոյէլ Ինսուրէնս Ինթըրնալ (Royal Insurance Company) կոչուած՝ հրեշահի սպազորութեան ընկերութիւնը կը ծանուցանէ, թէ իւր սպազորութեանց վարձքը մեծապէս նուազեցուցած է քանզի յանձնառու կը ըլլայ սպազորելու քարաշէն և կամարաշէն մաղաղաները և անոնց մէջ պարունակուած ապրանքները տարին հարուրին 1/4 վարձքով : Ուզողը՝ կրնայ տեսնուիլ նոյն ընկերութեան գործակալին հետ, որ է Ֆ. ՍՍ.ՕՏԻ, ՚ի Չորրորդ խան :

Խմբակիր—տէր լրագրոյս, Գ. Գ. Պալատարէն :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՐՇԱՆՈՒՍՈՑ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ